

L'Illa Maragda torna a brillar

Des de Joyce fins a Beckett, molts escriptors irlandesos s'han estimat més descriure la seva pàtria des d'altres punts de la geografia europea. El darrer rondallaire del continent que ha fet girar la història d'Irlanda ha resultat ser la Unió Europea. Atrapada en la deflació i la desesperació, la UE necessita sentir bones notícies i, pel que sembla, n'ha trobat al nord-oest del continent, a la plujosa illa. "Felicitats, Irlanda!", va exclamar Jyrki Katainen, comissari europeu de Creixement i Ocupació, en anunciar les noves previsions econòmiques europees, no gaire esperançadores.

Encara que Alemanya, França i Itàlia, les economies més grans de l'eurozona, no encarin amb gaires forces el 2015, almenys el tigre celta s'ha tornat a despertar. La comissió preveu que el PIB d'Irlanda creixi enguany fins al 4,6% i fins al 3,6% l'any vinent. La taxa de desocupació encara és alta, però va baixant. Els campions de les polítiques públiques d'austeritat mostren un exemple útil: després del devastador crac del sistema bancari i el rescat de 67.000 milions d'euros al novembre de 2010, ha superat un procés feixuc de consolidació fiscal i de retallades de sous significatives.

No obstant això, a Irlanda no s'han rebut les notícies amb tanta alegria. Tres dies abans de l'anunci de la Comissió, més de 100.000 persones van manifestar-se contra la proposta de gravar el consum d'aigua amb un nou impost, una xifra extraordinària per a una població de 4,6 milions d'habitants amb poca tradició de protestes multitudinàries. L'endemà es va fer pública una enquesta que situava el Fine Gael i el Fianna Fáil, els dos partits que s'han anat alternant al poder des de 1932, darrere del Sinn Féin, partit que s'ha oposat a l'austeritat i que està associat amb ex-membres del grup armat de l'Exèrcit Republicà Irlandès

Alguns candidats independents també han rebut un suport que ha ajudat a desbancar les dues grans forces polítiques. Irlanda ha de convocar eleccions a l'abril de 2016 a tot estirar, però les aliances al Parlament es podrien complicar.

Sense conèixer ben bé la situació, sembla estrany. Com és que després

Irlanda porta bones notícies, però no les que a la Unió Europea li agradaria sentir.

Reproduït amb permís de

The Economist

d'anys de patiment s'hauria de materialitzar aquesta insatisfacció? La gestió de l'impost sobre el consum d'aigua i un seguit d'escàndols menors en són una raó. Unes altres serien les xifres macroeconòmiques dels titulars dels diaris que no s'han traduït en augments salarials, o el gran nombre de treballadors de la construcció que no troben feina. Un any després del rescat, la gent espera millores i es troba més austeritat, que els polítics ja no saben com justificar.

Algunes entitats nacionals han hagut de suportar la ira de la població, principalment els bancs, els promotors immobiliaris i els polítics. El crac fou tan devastador i les seqüeles tan doloroses que la troica, formada pel Banc Central Europeu, la Comissió Europea i el Fons Monetari Internacional, no va trobar-se amb gaire resistència per implementar el programa de rescat, a diferència del que va passar a Grècia. Els ministres irlandesos han reconegut que els van oferir estratègies útils. Van encomanar al govern del Fine Gael una missió clara: deixar enrere el rescat. De fet, el mateix govern va perdre una mica d'estabilitat quan se'n va anar la troica; un ministre afirma que haurien d'haver cercat un nou pacte electoral.

Tot i això, la passió desenfrenada que sentien els irlandesos s'ha calmat i transformat en una cosa més complicada. Molts irlandesos estan d'acord amb les paraules de Michael Noonan, ministre de Finances, que afirma que Irlanda ha fet molt per la cohesió de l'eurozona acceptant les condicions del rescat per als creditors. La seva opinió ha guanyat suport amb l'amenaça del BCE de retirar les ajudes als bancs irlandesos si el

Govern no demana un rescat i amb la laxitud que la Comissió sembla permetre als peixos grossos com França i Itàlia, cosa que promou la idea que les economies petites reben un tractament diferent.

Tanmateix, la millor manera de fer amics és superant-los. Per potenciar l'exemple d'Irlanda, els partidaris de la consolidació fiscal, com l'estricta ministre de Finances alemany, Wolfgang Schäuble, l'han lloada dient que tenien enveja dels resultats obtinguts. Això ha donat més marge de negociació amb Europa i els ha sortit bé. Han proposat de pagar abans la part del rescat de l'FMI per aprofitar el finançament més barat de les altres institucions, cosa que normalment no permet la normativa de la Unió Europea. El Bundestag va expressar el seu posicionament favorable el mes passat.

És comprensible la necessitat d'un cas exemplificador, però la recuperació d'Irlanda guarda més relació amb la d'Estats Units i el Regne Unit, els països on exporta més, i amb les característiques estructurals de la seva economia que no amb les mesures d'austeritat que els van imposar. Com a país petit i globalitzat, amb un mercat laboral flexible, una població activa qualificada i pocs impostos, Irlanda estava en una bona posició per afrontar una demanda estrangera més elevada, ben abans del rescat. Es van utilitzar els paquets d'ajuda per millorar la competitivitat. El mercat nacional dóna senyals de vida, però el gran deute que arrossega de més del 300% del PIB afectarà la demanda interna.

El nou club de fans d'Irlanda ha d'anar alerta. És molt probable que els resultats empitjorin per la dependència dels mercats estrangers i, sobretot, dels de l'eurozona. Les polítiques d'austeritat es compliquen cada cop més. Els populistes d'esquerres guanyen seguidors a Espanya i Grècia gràcies a aquest missatge. Els canvis dels últims quaranta anys a Irlanda són dignes d'una novel·la èpica: ha passat de país estancat a tigre econòmic; de cas perdut pels deutes a pioner en la recuperació. Amb tot, és una història d'èxit irlandesa, no europea.

Traducció d'Oriol Vallverdú